

از: سیروس رامتین

روش سمعی و بصری

راهی نوین، فرهنگ بزرگ جهان امروز

ایجاد «سپاه دانش»، وجود آمدن قوانینی از قبیل «تعلیمات اجباری»، «آموزش همگانی»، «غیره همه آثار تلاش بی پایانی است که روشنفکران ما برای حل بزرگترین و مشکل ترین مسئله اساسی اجتماع ما یعنی «جهل و بیسوادی»، در این کشور دنبال میکنند.

درد بزرگ و آفت بنیان برانداز بیسوادی متجاوز از هشتاد و پنج درصد، یعنی اکثریت عظیم ملت عزیز ما را در بر گرفته است و مادر این تنگنای زمان که دیر جنبیده ایم وزود میخواستیم بجلو برویم، جز اتخاذ یک روش سریع و صحیح چاره و گزیری نداریم.

در سرزمین پهناوری مثل ایران، باده ها لهجه مختلف و متنوع محلی و مشکلات

ماست توجه دقیق نماید •
ش.ن «باما»

آقای سیروس رامتین، نویسنده این مقاله خود از کارشناسان شایسته متد سمعی و بصری در تعلیم و تربیت هستند که سالها با عنوان معلم سمعی و بصری در سازمانهای فرهنگی و هنری کشور و دانشسرای عالی دانشگاه اشتغال به تدریس و تعلیم رشته های مختلف این روش جدید آموزشی داشته است.

وی در این زمینه تالیفاتی دارد که هم اکنون نیز در کلاسهای مختلف علوم سمعی و بصری این سازمانها تدریس میشود. او معتقد است با وجود اهمیت و تأثیر فوق العاده که این روش میتواند در پیشرفت فرهنگ ما داشته باشد متأسفانه سازمانهای دولتی مابجز در سالهای اولیه پیدایش این متد اکنون دیگر جز در موارد تبلیغاتی بدان توجهی ندارند و یک سازمان ملی سمعی و بصری مانند سایر کشورهای متمدن جهان با همکاری علاقمندان به پیشرفت فرهنگ و با حمایت دولت باید بوجود آید و به این مسئله اساسی که کلید حل مشکل آموزش و پرورش در کشور

فراوان از قبیل کمبود کادر معلم و عدم وسائل ارتباطی، در این راه صعب دشواریهای بیشمار بوجود آورده است که بناچار باید دید دیگران چه میکنند و در همه کشورهایی که نظیر ما بوده اند چه کرده اند تا این نقیصه بزرگ را مرتفع کرده اند تا ما نیز با پیروی از آن موفق گردیم.

متد سمعی و بصری در آموزش، از جدیدترین روشهایی است که در سراسر کشور های جهان امروز از عقب افتاده ترین تا پیشروترین نشان از آن برای پیشرفت بیشتر و بالا بردن سطح فرهنگ عمومی استفاده میکنند.

کوشش ما اینست که در این سلسله مقالات در هر شماره خوانندگان عزیز را با شعب مختلف این متد ارزنده و عالی که امروزه در همه دانشگاهها، دبیرستانها، مدارس، مؤسسات علمی و تحقیقی جهان کارشناسان و وزیده و متفکرین و محققین عالی قدری بر روی اصول آن کار میکنند آشنا سازیم.

در این هنگام که حمله عظیم سپاه دانش، بقلب لشکر سیاه جهل و بیسوادی آغاز میگردد با تجهیز بیک سلاح پراج علمی و یک جهش پیروزمندانه بدنای علم و فرهنگ نوین باید این حمله را برق آسا و این سپاه را نیرومندتر سازیم تا موفقیت قاطع در این انقلاب فرهنگی نصیب روشنفکران فرهنگ دوست ملت ما گردد.

ابتدا اصول و کلیات این روش توضیح داده شده و از شماره های بعد دنباله مطلب بنظر شما خواهد رسید.

نویسنده از اصول نظرات و سئوالات خوانندگان در این زمینه سپاسگزار خواهد شد

از نخستین لحظه ای که افراد بشر بدور هم جمع شدند و اجتماع تشکیل دادند یک مسئله مهم اجتماعی بنام ایجاد ارتباط بین افراد اجتماع بوجود آمد.

اختراع زبان و علامات زبانی مانند من - شما - سنگ، دریا و بطور کلی تمام کلماتی که در موقع حرف زدن بکار میبریم از جمله فعالیت های اولیه بشری در راه حل این مسئله اجتماعی بشمار میرود.

علامات بصری مثل اشکال حیوانات و اجسام و نوشته ها و حروف یکی از راه حل های دیگری است که انسان برای حل مسئله ارتباطات پیدا کرده است.

این علامات لفظی و بصری بتدریج تکمیل شده اند و امروزه همه ما از آنها استفاده میکنیم و با وسائل مختلفه استفاده از آنها حتی از فواصل بسیار دور مثل رادیو و تلفن و تلگراف آشنا هستیم.

مهمترین مسئله ای که معلمین با آن روبرو بوده و هستند فهماندن موضوع به شاگرد است.

خود شما هم محققا با این اشکال برخورد کرده اید، مثلا چند بار خواسته اید

موضوعی را بکسی بفهمانید یا طرز کاری را بکسی یاد دهید و طرف آنطوریکه باید و شاید مطلب را درک نکرده و یاد نگرفته است.

انتقال معلومات از شخصی بشخص دیگر اساس رابطه آموزشی است .
برای اینکه شاگرد بتواند معلومات مورد نظر را کسب کند و یا عبارت دیگر اطلاعات بخصوصی از فردی بنام معلم بفرد دیگری بنام شاگرد منتقل شود باید همگی وسائل ارتباطی مورد استفاده قرار گیرند.

وسائل ارتباط طبیعی انسان بامحیط خارج حواس او هستند، ما از حواس خود برای تحقیق خواص حیوانات و اجسام و برای درک حقایق و بطور خلاصه برای ایجاد ارتباط بین خود و شخص و یا شیئی دیگری استفاده میکنیم .

امروزه این مطلب برای ما مسلم شده که هر چه قدر حواس بیشتری در رابطه آموزشی بکار رود ارتباط کاملتر و صحیحتر خواهد بود، یعنی اگر شخصی که میخواهد بداند پرتقال چیست آنرا ببیند و لمس کند و بچشد و بو کند اطلاعات خیلی بیشتری در باره پرتقال خواهد داشت تا آنکه فقط خواص پرتقال را برای او تعریف کنند، در عین حال بر اثر تحقیقات مختلف متوجه شده ایم که اگر تمام حواس اشخاص در فراگیری مطالب بکار رود امکان اشتباه یا غلط فهمیدن یا نفهمیدن خیلی کمتر خواهد بود .

روش آموزش سمعی و بصری بر پایه این اصل بنا شده است.

منظور از روش سمعی و بصری نه تنها گوش و چشم بلکه استفاده از جمیع حواس در آموزش و یاد گرفتن مطالب است.

وسائلی که برای اینکار تهیه شده اند برای این است که شاگرد مطالب را نه تنها از راه علامات بصری یعنی نوشته و کتاب یاد بگیرد بلکه حواس دیگر خود را بکار اندازد و با عمل کردن و تجربه شخصی موضوع را خیلی بهتر درک کند.

در این روش آموزشی از بهترین وسائل ارتباطی در فهماندن موضوع استفاده میشود و این روش امروزه بهترین و کاملترین روش آموزشی شناخته شده است .

نتیجه تحقیقات در باره تاثیرات این روش از این قرار بوده است :

اولاً: شاگردان مطالب درسی را خیلی بهتر یاد میگیرند، دوم اینکه: مدت فراگیری در حدود دو سوم مدت فراگیری باروشهای قبلی است، یعنی اگر از روش سمعی و بصری استفاده نمائیم نه تنها شاگردان درس را بهتر یاد میگیرند بلکه در عرض ۶ ماه دروس نه ماهه را بخوبی یاد خواهند گرفت.

سوم: اینکه اکثر مطالب بخاطر میماند و بقیه خیلی دیرتر از یاد خواهند رفت یعنی شاگرد اگر در روش فعلی دروس خود را در عرض سه ماه فراموش میکند در تحت این روش یا فراموش نخواهد کرد و یا اگر بعضی از مطالب را فراموش کند در عرض نه ماه فراموش خواهد کرد.

چهارم: یکی از مهمترین نکات جالب توجه روش آموزش سمعی و بصری اینست که درجائی که نمیتوانیم از وسائل ارتباطی مانند علامات بصری و نوشته ها استفاده کنیم وسائل ارتباطی دیگری وجود دارند که بصورت خیلی مؤثری بکار برده میشوند.

مثلاً در ایران که عده زیادی قادر بخواندن نوشته کتاب نیستند میتوانیم فیلم، نمایش عملی و یا وسائل دیگر سمعی و بصری را بکار بریم.

از خواص این روش آنست که اطلاعات بوسیله تمام شاگردان در آن واحد و بصورت اصلی درك میشود و امکان اشتباهات فردی بینهایت کم است و يك درس را اگر بطور معمول بیکعده شاگرد بدهیم هر يك از شاگردان بطرز جدا گانه ای میفهمند و حال آنکه با استفاده از این روش شاگردان مطالب درسی را همانطور که باید و هست خواهند فهمید و امکان تعبیرات غلط وجود ندارد و بعد مسافت و دوری عمق نمیتواند مانع دیدن حقایق گردد.

باین ترتیب روش آموزش سمعی و بصری امکانات جدید و خارق العاده ای بوجود آورده است و در علاقمند ساختن و کنجکاو نمودن مردم خیلی موثر واقع میشود و آموزش میلیونها نفر در آن واحد امکان پذیر میباشد.

در گذشته تا کسی سواد خواندن نداشت نمیتوانست چیزی از علوم جدید بیاموزد ولی امروزه این شرط وجود ندارد.

«دنیاله دارد»